

Ko je vlada s svojo predlogo, vsaj po naših mislih, popustila popolnoma načelo zastopstva koristij, na katero je osnovan ves naš volilni red, je novo velevažno in resno vprašanje, popolnoma nepričakovano in nepripravljeno, se spravilo v zbornico in s tem se ne moremo znebiti bojazni, da se s tem drugo veliko vprašanje, s katerim se naše zakonodajavstvo že peča več let, na jako težaven način zopet zamota, in da se, kakor se more reči, vseh strank zaželeni rešitev tega vprašanja, kakor mislijo na nekaterih mestih, s tem ne pospeši, temveč le otežkoči. Ali tudi nadalje nismo mi najmanj pomirjeni s tem, če bode vlada imela moč, če bode mogla, ustaviti kamen, katerega je po nepredvidnosti sprožila in odvrnila posledice, katere same izvirajo iz tega, da se je popustilo načelo, katere bodo novi volilci, kakor smo tukaj včeraj slišali, odločno naglašali in zahtevali.

Ali če tudi, gospoda moja, z nekim optimizmom popustimo morda še malo oddaljene pomisleke, pogledati moramo vsaj v najbližjo bodočnost, in tu se nam zdi, da se z volilno reformo na tej podlagi jako poniža politično stališče in pomanjša politični vpliv srednjega stanu in vendar, gospoda moja, ni le pravično, temveč tudi državniško modro, da se meščanski in kmečki stan, katerih interesi so tako tesno združeni z interesi države v sedanjem stanju krepki, ne pa slabi, ali vsaj ohrani.

Govori se pač, da se kmečki stan nameravane volilne reforme nima nič bati, ker so spodnji sloji kmečkega prebivalstva, ki dobé volilno pravico, povsem konservativni. Toda, gospoda moja, to se trdi, da bi nas pomirili ali resnica pa to nikakor ni. Ti spodnji sloji kmečkega prebivalstva sedaj niso niti konservativni, niti liberalni, niti radikalni, temveč se za politiko nič ne brigajo, so v tem oziru popolnoma ravnodušni. V tem slučaju, ko ti sloji dobé volilno pravico, bode se to vse premenilo in ti spodnji sloji kmečkega prebivalstva bodo, kakor sploh oni, katerim manjka omike, lahek plen socialističnih oznanjevalcev, ki se že sedaj klatijo po deželi, ali bi potem začeli silnejšo in hujšo agitacijo.

In še nekaj drugega pride v poštev; mi imamo v kmečkih občinah v mnogih deželah naše države mnogobrojne tovarne, in bi v večih krajih volilo toliko tovarniških delavcev, da bi v mnogih kmečkih volilnih okrajih glasovi stalnega kmečkega prebivalstva več ne odločevali in bi v to zbornico prišli zastopniki kmečkih občin, ki bi vse drugo poprej zastopali, kakor koristi kmetov, katere pravice neprikračene ohraniti je naša prava potreba.

Ali, gospoda moja, šo bolj v nevarnosti je pravica meščanskega prebivalstva in tukaj bi ogromno število novih volilcev tako glasno govorilo, da mi ni treba nič pristavljati. Tukaj moram odgovoriti na opazko, katera se je slišala. Misli se namreč, da konservativci nimajo povoda potegovati se za meščanstvo, ki je povsem v liberalnem taboru in katerih zastopniki so prav v zadnjem času odklonili vsako delovanje z nami. Gospoda moja, do sedaj večina mestnega prebivalstva goji liberalna načela, meščanstvo torej pripada našim protivnikom; ali, gospoda moja, to mišljenje mestnega prebivalstva ni nepremisljivo. V teku let smo že videli marsikako premembo, in zdi se mi, da je upanje dobro utemeljeno, da so ravno take težave, kakor je ta, o kateri danes govorimo, jako pripravne, razširiti v te kroge prepričanje, da meščanstvo svojih koristij ne more bolje varovati, kakor če se pridruži konservativnemu načelu, katero se odločno upira vsakemu skoku v državnem življenju in si prizadeva za napredek po poti zmernega in organičnega razvoja.

Toda, gospoda moja, nikdar nismo tajili, da je poleg velicnih načelnih vprašanj, ki nas ločijo, neka vrsta

za državo in prebivalstvo jednako važnih vprašanj, v katerih se lahko zjedimo z našimi nasprotniki. Mi torej nikakor ne želimo teh nasprotnikov zameniti z drugimi, ki bi bili še bolj oddaljeni od naših načel in s katerimi bi tudi v drugih vprašanjih kakega sporazumljenja skoro upati ne mogli.

In tako, gospoda moja, vidimo v nevarnosti volilne pravice meščanstva tudi občno nevarnost in ker smo vajeni naše strankarske koristi vselej podrediti občnim državnim koristim, bi se potegnili za liberalne nasprotnike.

Vam, gospoda moja, navel sem najbistvené pomisleke, katere imamo proti vladni predlogi. Izvirajo povsem iz ozirov na koristi države in zatorej se moramo nanje v polni meri ozirati, ko se bomo posvetovali o tej stvari. Ravnali bi pa proti vsem našim načelom, ko bi danes pod pritiskom, ki nas teži, prav kakor bi se poganjali za naklonjenost ljudskih množic, nastopili z nasprotnim predlogom. Taka velevažna vprašanja morajo se, kakor se je že včeraj naglašalo, dobro in mirno prevdariti, če se hoče doseči kak dober uspeh.

V preteklosti, gospoda moja, smo pokazali, da vselej radi podamo roko, kedar gre za pravični razvoj volilnega prava. Mi bomo to tudi vselej storili po našem sklepu dne 19. oktobra, katerega smo že razglasili, varujoč naša avtonomistična načela, ki so včeraj našla tako dobrega zagovornika, Nikdar pa ne bomo dopustili, da politično težišče preide od tistih razredov, ki kaj imajo, na tiste, ki nič nimajo, da bi se napravilo tako stanje, katero bi moral vsak državnik označiti za nevarno in pred katerim hočemo varovati domovino, kolikor bo v naših močeh.

Cerkvene zadeve.

Janez Šribar †.

Bivši dekan Šaleški in župnik v Škalah.

»V spovednici, na leci ali pred oltarjem želel bi si umreti«, slišal sem že večkrat govoriti za vzveličanje duš prevnetega cerkvenega dostojanstvenika, češ, tam je najlepša smrtna postelja za katoliškega duhovnika. Teh besed sem se spomnil, ko sem slišal popisovati smrt rajnega gospoda dekana Šribarja, župnika Škalskega. Žegnansko nedeljo (15. oktobra) zjutraj podali so se v spovednico, od tam na leco, kjer so še krepko in navdušeno oznanjevali božjo besedo. Po pridigi so oklicevali svate, pa že z nenavadno tohlím glasom. Potem se podajo pred veliki oltar, da bi za svoje farane služili sv. mešo z blagoslovom. Cerkvenik, kateremu so se č. g. dekan zdeli čudno izpremenjeni, pokliče č. g. kapelana iz spovednice. Oni takoj pristopijo k očividno bolnemu g. dekanu, da bi jih odvedli od oltarja v posteljo, a ta odločno izrečejo, da si upajo še darovati sv. mešo za svojo drago čredo. Oprti na desno ramo svojega mladega gosp. kapelana opravili so res še zadnjo svojo sv. mešo, a samo do sv. obhajila. Ko so povzili sv. Rešnjé Telo in sv. Rešnjé Kri, bilo je vsem očitno, da so si zdaj sami podelili sv. popotnico. Da ne bi se pred oltarjem zgrudili, odvedli so jih takoj v žagreb in od tam v farovž in na posteljo. Č. g. kapelan sklenoli so namesto onemoglega g. dekana daritev sv. meše podelivši »zadnji blagoslov« s presv. R. Telesom. Brez odloga pokličejo domačega zdravnika, gospoda Fr. Skubica iz Velenja. Ta urno prihití ter potrdi splošnojo sodbo, da je bila kap (mrtvud) vže na leci zadela preljubljenega gospoda dekana. Kar je g. zdravnik vedel in znal, vse je poskusil, a nemila smrt se ni dala več od-

vrniti od predrage žrtve, katero si je bila izbrala za ta dan. Zato podelijo domači g. kapelan svojemu duhovnemu očetu brez odloga sv. poslednje olje in sv. papežev blagoslov. Ko je poldne odzvonilo, naznanil je zvonov mili glas plakajočim Škalčanom in njih sosedom, da so nam preč. gospod župnik in dekan Šribar o poldne preminoli.

Ker so oni bili šolski tovariš svojega tukajšnjega prednika, rajnega veleč. g. dekana Franca Trafenika, storil se je nagel sklep, pokopati dekana Šribarja prav v Trafenikov grob. S pomočjo veleč. duhovščine Šostanj-ske razglasili so osiroteli g. kapelan Medvešek to žalostno novico po širokem ter so vse prav lepo vredili za primeren pogreb v torak, dne 17. oktobra 1893. Vše pred določeno 10. uro zbralo se je na hribu v Škalah mnogo č. duhovnikov, sobratov, nekaj odlične gospode iz Velenja in Šostanja in ogromno število kmečkega ljudstva od blizu in od daleč. Sprevod vodili so veleč. gosp. Matija Stoklas, dekan Braslovški, nagrobno govorili so pa vlč. g. Franc Smrečnik, starosta duhovnikov Šaleške doline, župnik Šentiljski in mnogoletni spovednik rajnega g. dekana. V dobro premišljenih besedah, ki so prišle iz rahlo čutečega srca in so obilnim poslušalcem šle globoko v srce, naslikali so nam pokojnika kot pravičnega moža, moža v najlepšem pomenu te besede.

Iz življenjepisa rajnega g. dekana naj povzamemo, da so se g. Janez Šribar rodili pri Črepinšku na Dobravi v Celjski fari dne 21. grudna leta 1825 od prav premožnih kmečkih starišev. Šolali so se v Celji, v Celovcu in v St. Andražu, kjer so jim rajni knez in škof Anton Martin Slomšek dne 27. julija 1851 podelili sv. mešniško posvečenje. Izmed osem njihovih tadanjih tovarišev živita samo dva, veleč. g. M. Arzenšek, župnik v Grižah in veleč. gosp. V. Selič, župnik v Kostrivnici. Pokojni g. dekan Šribar kaplanovali so v Gornjemgradu, v Slovenski Bistrici, v Koprivnici, na Sladki gori, na Ljubnem in v St. Juriju ob južni železnici, od koder so šli za provizorja v Pameče pri Slovenjemgradu. Tam so postali župnik l. 1871. in so tam ostali do meseca avgusta l. 1886, ko so se po smrti veleč. gospoda dekana Trofenika preselili na njihovo mesto v Škale. Pokojni prevzvišeni knez in škof Jakob Maks. Stepišnik so jih o priliki svojega kanoničnega obiskovanja v Škalah, dne 8. avgusta 1886 blagovolili vnesti za župnika ter so jih postavili dekanom lepe Šaleške doline. Že dne 23. oktobra 1886 odličili so jih z naslovom kn. šk. duhovnega svetovalca. Vsako njim izročeno službo opravljali so rajni g. dekan vestno, a odlikovali so se kot dober gospodar. Zato onega »talenta«, katerega so podedovali po premožnih stariših, niso zakopali, ampak so vedeli z njim si prigospodariti še drug talent. Ker je njihova žlahta dobro založena, zamogli so v svoji oporoki še z rodbinskim imetjem se spominjati dobrodejnih naprav naše škofije. Preobilen jok, ki se je razlegal med nagrobno, bil nam je živ dokaz, da so pošteni Škalčani svojega gospoda župnika in dekana iz srca ljubili in da bodo za njih, kakor za njihove č. prednike radi molili.

Sv. mešo zadušnico peli so že imenovani gospod dekan Braslovški, stregla sta jim č. gg. župnika Poni-kovski in Zavoski in č. g. kapelan Paški. Solnce priplavalo je ravno do vrhunca, ko smo spustili pozemlj-ske ostanke predragega rajnega gospoda dekana Šri-barja v krilo hladne zemlje. Do 30 č. duhovskih bra-tov iz osem dekanij naše in krške škofije zapelo je raj-nemu čast. bratu za slovo pretresljivi spev: »Requiem aeternam dona ei, Domine et lux perpetua luceat ei!« — Po kratkem od žalujočih dedičev bogato pripravljene-m obedu razšli smo se z izrečnim sklepom, moliti

drug za drugega, da bi se kedaj vsi srečno sešli z raj-nim čast. sobratom v rajski slavi. V to Bog pomози!

Mili darovi za družbo vednega češčenja:
Slivnica pri Mariboru 20 fl. 50 kr., Zavrče 10 fl., Sv. Lenart nad Laškimi 4 fl. 91 kr., Sv. Križ pri Ljutomeru 17 fl. 40 kr., Konjice 41 fl. 69 kr., Rogatec 8 fl. 60 kr., Sv. Rupert v Slov. goricah 3 fl.

Gospodarske stvari.

Nekaj o grahorici.

Tudi grahorico ali ploščati grah jeli so po neka-terih krajih ceniti kot jako izvrstno in tečno kľajo za živino sploh, posebno pa za molzno. Že prvo, kar je o njej omeniti, priporočuje nam jo jako živo, to je, ker ta rastlina nikakor ni zbirljiva gledé tal, na katerih rase. Ako je zemlja že preveč izsesana, ako že sama na sebi nikakor ni rodovitna, treba jo je le primerno malo pognojiti s kajnitom ali s kako drugo moko. Še večja udobnost pri tem pa je, da ni treba ne orati ne kopati, kjer se ta grahorica sadi. Napravi se le kake 3 dm narazen mali jarek, kakor je kraj, kamor se seje. dolg in položijo se v ta jarek zrna grahova. Da ne ostane preveč zemlje prazne, smejo se tudi drugi jarki skopati, ki se s prvimi križajo. Dva ali trije grahi za-dostujejo na enem mestu. Če se zdaj priloži lahki gnoj, dene to rastlini jako dobro in razvijalo se ti bo nena-vadno hitro. Gledé globokosti omenjenih jarkov pripom-niti je, da je bolj varno, če so globoki, kakor če so plitvi. Ko se jamejo mlade rastlinice pokazovati, treba je pridno pleti, da ne prerase zel graha. Ako se vidi, da je pregost, naj se tudi malo preredeči, da vsaj ostali lepše rase. Celo prirezavati se sme in sicer brez vse škode, kajti tembolj poženejo z nova obrezane mladike. Trdi se od večih stranij, da je zelo muje vredno, če se pri presajenju na to pazi, da se koreninice ne porušijo ali skrivijo, in da pridejo pri tem rastline tako globoko, kakor se je prej zrnje posadilo. Če se preplitvo posadijo, nimajo dosti podlage in ne morejo se razvijati, kakor bi se, če bi bile malo globokejše. Pa pripeti se vendar, da je presajanje preplitvo, bodi-si, ker je rodovitna zemlja na tenko, ali iz kakega slišnega vzroka in v ta-kih slučajih se lahko s tem pripomore, da se grah osuje z zemljo. Zamudno bi sicer bilo posamezne rastline osi-pati in zato gre delo bolj od rok, če se ob enem cela vrsta, v kateri je grah posajen, ogrne z nekakšnim na-sipom.

Kdor seje ali sadi zrnje, dobro stori, če načne vsaj večino z nožem, kajti cima ali pravo seme je v trdih okovih, iz katerih le s težko mujo, mnogokrat celo ne pride na dan. S takim načenanjem pomaga se torej rastlini in povspešuje njena rast. Gospodarjem, ki se te grahorice ne gojijo ali celo ne poznajo, treba je slednjič le še to pripomniti, da prvo leto ne bodo nič kľaje dobili od grahorice, ker v tem letu le počasi rase, temveč pa jim bo donašala drugo leto in prihodnji čas, da celih deset let ni več.

O jabelkih.

Navadno, smemo reči v najnovejših slučajih se ne čaka, da bi jabelka in bruske na drevesu dozorele, am-pak spravijo skorej nezrelo v shrambo. Ali pa dozori-jo v kleti in sicer do dobrega, da so zdrave in okusne? In kako se to zgodi? Jabelko ima v sebi skrobvino in sicer to leto več, kakor drugo, tukaj v večji mno-zini, kakor tam. Ko zori, spreminja se ta skrobovina